

Dosarul nr. 2rac-55/2022
2-19202389-01-2ra-05042022

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni (T. Sobolschi)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

Î N C H E I E R E

08 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Cooperativa de Întreprinzător
„Hortifruct”, reprezentată de avocatul Dumitru Harea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de
Intervenții și Plăți pentru Agricultură împotriva Cooperativei de Întreprinzător
„Hortifruct”, intervenient accesoriu Unitatea Consolidată pentru Implementarea și
Modernizarea Proiectelor în Domeniul Agriculturii cu privire la încasarea sumei,
dobânzii de întârziere și a penalității,

împotriva deciziei din 17 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a ț ă :

La 20 decembrie 2019, Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură a
depus cerere de chemare în judecată împotriva Cooperativei de Întreprinzător
„Hortifruct”, intervenient accesoriu Unitatea Consolidată pentru Implementarea și
Modernizarea Proiectelor în Domeniul Agriculturii cu privire la încasarea grantului
acordat în cadrul Proiectului Agricultura Competitivă în mărime de 350 000 USD,
dobânzii de întârziere în mărime de 10126,03 USD pentru perioada 15 octombrie
2019 – 20 decembrie 2019, și a penalității în mărime de 2310 USD calculată pentru
perioada 15 octombrie 2019 – 20 decembrie 2019.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 12 noiembrie 2015 în cadrul
proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova (MAC-P)”, C.Î. „Hortifruct” a
depus la AIPA dosarul de subvenționare MP-1/1512SR35, în scopul accesării
grantului investițional pentru infrastructura post-recoltare.

A invocat că, potrivit cererii de solicitare a grantului investițional, dar și
conform Planului de afaceri, pârâtul C.Î. „Hortifruct” și-a propus să creeze o casă de
ambalare care va fi alcătuită din:

- 1) depozit frigorific, format din 3 camere a câte 220 tone fiecare;
- 2) linie de sortare a merelor cu capacitatea de 3,5 tone pe oră;
- 3) achiziționarea a 2000 de containere din plastic pentru păstrarea merelor;
- 4) stivuitor Toyota Traigo 48 8FBET16.

Valoarea totală a proiectului a fost estimată la 920 880 USD, dintre care valoarea investiției eligibile pentru porțiunea de grant, constituie 729 413 USD. Porțiunea de grant solicitată a constituit 350 000 USD.

Reclamantul a susținut că, după examinarea dosarului depus de către C.Î. „Hortifrukt”, acesta a fost considerat eligibil pentru cofinanțare, iar drept urmare între reclamant și pârât a fost încheiat contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, în temeiul căruia pârâtul a beneficiat de suma de 350 000 USD.

În baza misiunii atribuite Agenției, a fost realizată activitatea de monitorizare a grupului de producători agricoli care au beneficiat de sprijin financiar în cadrul Proiectului Agricultură Competitivă (MAC-P), linia de granturi investiționale „Acces la piețele de desfacere” pe parcursul anilor 2015 - 2018.

A menționat că, la data de 04 iulie 2019, investiția pentru care pârâtul a beneficiat de mijloacele financiare, a fost supusă verificării. Ca urmare a fost emis Actul de monitorizare nr. 35 din 12.08.2019 și procesul-verbal nr. 30 din 23.08.2019 privind constatarea iregularităților, în care au fost consemnate mai multe încălcări ale clauzelor contractului de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015 și a prevederilor Manualului de alocare a grantului.

Astfel, potrivit punctului 3.3 din Contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, confecționarea asigurată de către beneficiar (CÎ „Hortifrukt”) constituie 354 829,48 USD, conform Contractului de furnizare-execuție nr. 73 din 05.11.2015 încheiat cu SC „Horeco-Impex”.

A susținut că pârâtul unilateral și fără acordul reclamantului a schimbat furnizorul pentru implementarea obiectului investițional, reziliind contractul de furnizare-execuție nr. 73 din 05.11.2015 încheiat cu SC „Horeco Impex” și a încheiat cu SRL „SEBECA Engineering” contractul de furnizare și execuție nr. SC-0225/2015 din 30.12.2015.

Potrivit pct. 5.1 din Contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, toate anexele, acordurile de modificare și completare la respectivul contract, se întocmesc în forma scrisă și se semnează de către reprezentanții împuterniciți de către părți, constituind parte integrantă a acestuia, iar conform pct. 5.2 sunt obligatorii doar acele modificări care sunt făcute de părți de comun acord.

La caz, Agenția nu a semnat nici un acord de modificare și/sau completare a contractului de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, prin care să-și exprime acordul privind schimbarea furnizorului la implementarea obiectului investițional.

Respectiv, contractul prin care CÎ „Hortifrukt” a schimbat furnizorul la implementarea obiectului investițional nu este opozabil Agenției.

Potrivit pct. 2.1.1 și pct. 3.3 din contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, CÎ „Hortifrukt” era obligată să asigure cofinanțarea obiectului investițional în valoare de cel puțin 50% în conformitate cu cererea de acordare a grantului investițional și Planul de afaceri al proiectului (elaborat și propus de către CÎ „Hortifrukt”). Aceeași condiție este stabilită și în pct. 2.5 din Manualul de acordare a granturilor.

Cu ocazia verificărilor întreprinse, CÎ „Hortifrukt” a prezentat mai multe documente prin care demonstrează cheltuielile suportate rezultate din Contractul de furnizare și execuție nr. SC-0225/2015 din 30.12.2015 încheiat cu SR „SEBECA Engineering”, iar în baza analizei cheltuielilor prezentate de către CÎ „Hortifrukt”, s-a constatat că, valoarea investițiilor efectuate constituie 13 843 704,28 de lei, dintre

care cheltuielile eligibile, care se încadrează în pct. 2.3 din Manualul de alocare a grantului, constituie 7 770 800, 55 de lei.

Respectiv, reieșind din valoare totală eligibilă a investiției, 7 770 800,55 de lei, valoarea grantului alocat în baza contractului nr. 27 din 22.12.2015 constituie 7 097 500 de lei, echivalentul a 350 000 USD la data tranzacției, atunci rezultă că suma cofinanțată de către CÎ „Hortifruit” este de doar 673 300,55 de lei sau aproximativ 9,0% din suma pe care beneficiarul s-a obligat să o investească, 354 829 USD, conform pct. 3.3 din contract.

Din considerentele expuse supra, cota de cofinanțare a investițiilor eligibile în mărime de minim 50% care urma a fi asigurată de CÎ „Hortifruit”, nu a fost asigurată.

Totodată, s-a constatat că, a fost modificat și proiectul de execuție a lucrărilor de construcție a depozitului frigorific, acesta fiind constituit deja din 4 camere frigorifice, cu toate că inițial au fost stabilite 3 camere frigorifice, cu sală de sortare și ambalare.

Cu referire la linia de sortare a merelor și a stivuatorului Toyota Traigo 488FBET16, care urmau a fi procurate de către CÎ „Hortifruit” conform cererii depuse și a documentelor anexate la aceasta, s-a constatat că pârâtul nu a putut demonstra că le deține în proprietate. Astfel, Planul de afaceri, în baza căruia a fost acordat grantul investițional, nu a fost respectat de către CÎ „Hortifruit”.

Mai mult, s-a constatat că, totuși, CÎ „Hortifruit” a procurat un stivuator, însă nu de model Toyota Traigo 48 8FBET16, așa cum a indicat în cererea de acordare a grantului, dar de model STILL RX50-15, care însă a fost înstrăinat.

Astfel, conform contractului de vânzare-cumpărare nr. HA-HF 25/09 din 25.10.2017, CÎ „Hortifruit” a înstrăinat stivuator de model STILL RX50-15 către SRL „Fenix Agro”, iar la 27.10.2017, conform contractului de comodat nr. FA-HF 27/10 din 27.10.2017, SRL „Fenix Agro” a transmis în folosință gratuită stivuatorul de model STILL RX50-15 către CÎ „Hortifruit”. Prin aceste acțiuni, pârâtul nu și-a onorat obligația de a nu înstrăina sub nici o formă investiția pentru care se acordă grant investițional, pe un termen de minim 5 ani consecutivi din momentul semnării Contractului de acordare a grantului investițional nr. 27 din 22.12.2015 (pct. 2.1.4 din Contract).

La fel, CÎ „Hortifruit” a admis încălcarea pct. 3.1 subpct. 7 din manualul de acordare a grantului, precum și pct. 4, 6 și 9 din declarația pe propria răspundere a grupului de producători semnată de pârât.

O altă încălcare constatată se referă la containerele de plastic care urmau să fie procurate de către CÎ „Hortifruit”. Astfel, proiectul pentru care a fost acordat grantul investițional prevedea procurarea a 2000 de containere de plastic, în sumă totală de 5 556 976 de lei.

La momentul monitorizării la fața locului, CÎ „Hortifruit” a prezentat facturi fiscale prin care se confirmă procurarea de la SRL „SEBECA Engineering” a 3554 de containere din lemn, în valoare de 1 954 700 de lei.

Deoarece containerele din lemn nu fac parte din proiectul pentru care a fost acordat grantul investițional și sunt de o calitate inferioară față de containerele din plastic propuse inițial pentru procurare, această investiție este considerată neeligibilă. Și în acest caz, se atestă că pârâtul, de sine stătător, fără acordul Agenției, a modificat condițiile de executare a Contractului de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015.

În această ordine de idei, CÎ „Hortifrukt” a încălcat și prevederile pct. 2.1.8 și 2.1.9 din contract, conform cărora, beneficiarul grantului urma să informeze Agenția, într-un termen de cel mult 10 zile, despre orice circumstanță care poate împiedica executarea corespunzătoare a contractului, precum și despre apariția oricărei modificări survenite în realizarea adecvată a investiției.

A fost încălcat și pct. 2.1.7 din contract, care prevede că beneficiarul se obligă să respecte pe toată durata contractului condițiile de eligibilitate și criteriile care au stat la baza acordării cererii de solicitare a sprijinului financiar. Or, criteriile de evaluare și condițiile de eligibilitate au fost apreciate în baza documentelor din dosarul MP-1/1512SR35 depus de către CÎ „Hortifrukt”, din care rezultă cu totul alte angajamente.

Conform pct. 5.6 din Planul de afaceri al CÎ „Hortifrukt”, în baza căruia s-a apreciat eligibilitatea proiectului și s-a acordat grantul investițional, perioada de finisare a lucrărilor de construcție a casei de ambalare și dare în exploatare a depozitului frigorific și a liniei de procesare și ambalare este iulie-august 2016, iar demararea activității operaționale a depozitului frigorific – august 2016. Astfel, se atestă suplimentar neonorarea de către pârât a pct. 6 din declarația pe propria răspundere, anexată la dosar, prin care CÎ „Hortifrukt” s-a obligat să respecte cu strictețe prevederile contractului de grant semnat cu Agenția.

Având în vedere încălcările constatate, prin scrisoarea nr. 683/07 din 06.09.2019 Agenția a somat CÎ „Hortifrukt” să le remedieze într-un termen de 7 zile din momentul recepționării scrisorii notificării respective. Concomitent cu notificarea pârâtului i-au fost aduse la cunoștință și procesul-verbal nr. 30 din 23.08.2019 privind constatarea iregularităților și în Actul de monitorizare nr. 35 din 12.08.2019.

La 17 septembrie 2019 CÎ „Hortifrukt” a recepționat somația Agenției nr. 683/07 din 06.09.2019.

La 25 septembrie 2019 CÎ „Hortifrukt” a înregistrat la Agenție scrisoarea nr. 1268, prin care și-a prezentat dezacordul față de pretențiile înaintate.

Ca soluție pentru depășirea situației create, pârâtul a solicitat modificarea pct. 3.3 din Contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, prin indicarea noului antreprenor/furnizor, SRL „SEBECA Engineering”.

Agenția nu poate accepta asemenea propunere or, valoarea cofinanțării ce urma a fi asigurată de beneficiar, 354829,48 USD și valoarea porțiunii de grant 350000 USD au fost calculate în temeiul Contractului de furnizare-execuție nr. 73 din 05.11.2015, încheiat între SC „Horeco-Impex” și CÎ „Hortifrukt”. Respectiv, pentru a fi acceptat noul antreprenor/furnizor – SRL „SEBECA Engineering” este necesară o nouă evaluare, procedură imposibil de realizat în condițiile în care grantul deja a fost transferat beneficiarului.

Schimbarea antreprenorului/furnizorului putea fi posibilă doar după examinarea propunerii de modificare de către Comisia de evaluare și selecție, iar în cazul în care Comisia constata că acest lucru este posibil, în conformitate cu pct. 5.1 din Contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, Agenția urma să examineze un acord de modificare a acestuia.

La caz nu s-au respectat procedurile corespunzătoare, iar CÎ „Hortifrukt” solicită post-factum modificarea unei condiții juridice constituite anterior.

Mai mult, modificarea pct.3.3 din contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, nu ar remedia celelalte încălcări admise de către CÎ

„Hortifruct” la implementarea proiectului pentru care a beneficiat de grant.

Pârâtul a mai invocat în scrisoarea de răspuns că a procurat lăzi din lemn, care sunt semnificativ mai ieftine decât cele din plastic, deoarece a fost nevoit să suporte cheltuieli mai mari prin achitarea TVA. Din aceleași motive, pârâtul nu a procurat linia de sortare. Totodată, CÎ „Hortifruct” consideră că, în afară de UCIMPA și Agenția era obligată să-i elibereze o scrisoare pe blanchetă oficială prin care să fie scutit de achitarea TVA la importul mărfurilor, conform Hotărârii Guvernului nr. 246/2010 cu privire la modul de aplicare a cotei zero a TVA la livrarea de mărfuri cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale aferente realizării proiectelor de asistență tehnică și investițională în derulare, care cad sub incidența tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Aceste obiecții nu pot fi luate în considerare, deoarece Agenția nu are competență legală să elibereze documentele corespunzătoare, ce ar acorda dreptul CÎ „Hortifruct” să nu achite TVA pentru bunurile procurate. Era de obligația CÎ „Hortifruct” să solicite autorității competente eliberarea unui astfel de document. În momentul în care CÎ „Hortifruct” nu a demarat acțiunile necesare pentru a obține un asemenea act, toate consecințele și urmările urmează a fi suportate de către CÎ „Hortifruct”. Respectiv, procurarea unor lăzi din lemn, semnificativ mai ieftine decât lăzile din plastic și neachiziționarea liniei de sortare constituie o derogare semnificativă de la prevederile proiectului aprobat spre finanțare și care acordă posibilitatea CÎ „Hortifruct” să utilizeze mijloace financiare pentru implementare, preponderent din grant, fără a utiliza valoarea cofinanțării pe care sa obligat să o aducă.

CÎ „Hortifruct” a mai obiectat că Agenția nu a inclus în calculul sumei eligibile pentru porțiunea de grant mijloacele financiare achitate antreprenorului SRL „Gastar” pentru lucrările de construcție efectuate.

Astfel, cu ocazia verificării efectuate la fața locului, s-a constatat că între CÎ „Hortifruct” și SRL „Gastar” au fost încheiate contractele de antrepriză din 21.10.2016 și din 11.01.2017.

În temeiul contractului de antrepriză din 21.10.2016 au fost livrate materiale și servicii în sumă de 149 0246 de lei, care nu se încadrează în categoria cheltuielilor eligibile.

La caz, materialele au fost utilizate la construcții aferente dispozitivului frigorific – cazangerie, spații auxiliare și oficii, care nu sunt incluse în proiectul inițial pentru care pârâtul a beneficiat de grant.

În temeiul contractului de antrepriză din 11.01.2017 au fost livrate bunuri care nu au fost montate în depozitul frigorific, dar la rețelele exterioare de alimentare cu energie electrică. Prin urmare, cheltuielile respective tot sunt calificate ca neeligibile.

Toate circumstanțele expuse, denotă că pârâtul nu a asigurat valoarea cofinanțării în mărime de 354829,48 USD.

Conform pct. 2.4.4 din contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, Agenția în calitate de autoritate contractantă are dreptul să ceară restituirea integrală a grantului investițional acordat, în termen de 5 zile bancare, de la data primirii notificării cu privire la rezilierea contractului de grant din parte autorității contractante.

Reclamantul în temeiul pct. 2.4.4., pct. 4.5., pct. 5.3., pct. 8.2. din contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, în baza prevederilor art. 915-932

din Codul civil, prin scrisoarea nr. 736/07 din 27.09.2019 Agenția a declarat rezoluțiunea unilaterală a contractului de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015 și a solicitat pârâtului să restituie grantul acordat, dobânda de întârziere și penalitățile datorate, în termen de 5 zile de la data primirii respectivei declarații de rezoluțiune.

Prin avizul de recepție DS1212036647AR se atestă că declarația de rezoluțiune a fost recepționată de către pârât la data de 08.10.2019. Respectiv, consideră reclamantul că obligația de plată a pârâtului a devenit scadentă la data de 15.10.2019.

Pct. 4.5 din contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015 prevede că beneficiarului se vor calcula dobânzi de întârziere conform prevederilor Codului civil, precum și penalități în mărime de 0,01% din valoarea grantului acordat.

Respectiv, pentru perioada 15.10.2019 - 20.12.2019 CÎ „Hortifruct” urmează să achite dobânda de întârziere în mărime de 10126,03 USD, penalitate în mărime de 2310 USD.

Prin hotărârea din 16 iunie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, corectată prin încheierea din 16 iunie 2020, s-a admis cererea CÎ „Hortifruct” cu privire la invocarea excepției de tardivitate și s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură împotriva Cooperativei de Întreprinzător „Hortifruct”, intervenient accesoriu Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Modernizarea Proiectelor în Domeniul Agriculturii cu privire la încasarea sumei, dobânzii de întârziere și a penalității, ca depusă tardiv (f.d. 31-35, vol. II).

Prin decizia din 08 septembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, s-a admis recursul declarat de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, s-a casat hotărârea din 16 iunie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni și s-a restituit cauza la rejudecare în aceeași instanță (f.d. 71-74, vol. II).

Prin încheierea din 19 octombrie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, s-a admis cererea CÎ „Hortifruct” cu privire la excepția de tardivitate și s-a respins, ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură împotriva Cooperativei de Întreprinzător „Hortifruct”, intervenient accesoriu Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Modernizarea Proiectelor în Domeniul Agriculturii cu privire la încasarea sumei, dobânzii de întârziere și a penalității (f.d. 86-92, vol. II).

Prin decizia din 26 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți, s-a admis recursul declarat de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, s-a casat încheierea din 19 octombrie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni și s-a restituit cauza la rejudecare (f.d. 147-156, vol. II).

Prin hotărârea din 26 iulie 2021 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, s-a respins, ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură împotriva Cooperativei de Întreprinzător „Hortifruct”, intervenient accesoriu Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Modernizarea Proiectelor în Domeniul Agriculturii cu privire la încasarea sumei, dobânzii de întârziere și a penalității (f.d. 213, 227-248, vol. II).

Prin decizia din 17 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură.

S-a casat hotărârea din 26 iulie 2021 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care s-a admis cererea de chemare în judecată

depusă de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură și s-a încasat de la Cooperativa de Întreprinzător „Hortifruct” în folosul Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură suma grantului acordat în mărime de 350 000 dolari americani, dobânda de întârziere în sumă de 10 126,03 dolari americani și penalitatea în sumă de 2310 dolari americani, sau echivalentul sumelor menționate convertiți în lei moldovenești la cursul oficial Băncii Naționale a Moldovei la momentul executării hotărârii.

S-a încasat de la Cooperativa de Întreprinzător „Hortifruct” în folosul statului taxa de stat, de care este scutit reclamantul la depunerea acțiunii, în sumă de 50 000 de lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, soluția instanței de fond de respingere a acțiunii ca tardivă, rezultă din aprecierea incorectă a materialului probator, hotărârea având caracter contradictoriu or, în partea descriptivă a hotărârii acțiunea se respinge ca neîntemeiată și tardivă, iar în partea dispozitivă se respinge ca tardivă, fapt ce constituie temei de casare integrală a actului judecătoresc contestat.

Instanța de apel a reținut că la data de 14.06.2017, Agenția de Investiție și Plăți pentru Agricultură a depus la Procuratura Dondușeni acțiune civilă în cadrul procesului penal (f.d. 53, vol II, cauza penală nr. 2016928228). Iar, la 03.08.2017 a fost emisă ordonanță de clasare a procesului penal pe motiv că sunt relații civile.

Instanța de apel a constatat că depunerea unei cereri, adresate procurorului de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, este suficient pentru a considera intentată acțiunea civilă în cadrul procesului penal, iar reieșind din prevederile art. 401 din Codul civil, termenul de prescripție extinctivă a fost întrerupt la 14.06.2017, când a avut loc de fapt înregistrarea acțiunii civile în cadrul Procuraturii r-nul Dondușeni.

La fel, instanța de apel a reținut că legea condiționează întreruperea termenului de prescripție în acțiunile reclamantului nu a organului de urmărire penală or, prin depunerea acțiunii în cadrul dosarului penal, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură și-a confirmat intenția de a solicita suma grantului. Astfel, consideră drept eronată și abuzivă concluzia instanței de fond care a conchis că prezenta acțiune civilă este depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

Instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite apelul declarat de Agenția de Investiții și Plăți pentru Agricultură și de a casa hotărârea primei instanțe cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii or, după cum rezultă din materialele cauzei, Agenția nu a semnat nici un acord de modificare și/sau completare a contractului de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, prin care să-și exprime acordul privind schimbarea furnizorului la implementarea obiectului investițional. Respectiv, contractul prin care CÎ „Hortifruct” a schimbat furnizorul la implementarea obiectului investițional nu este opozabil Agenției.

Potrivit pct. 2.1.1 și pct. 3.3 din contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, CÎ „Hortifruct” era obligată să asigure cofinanțarea obiectului investițional în valoare de cel puțin 50% în conformitate cu cererea de acordare a grantului investițional și Planul de afaceri al proiectului (elaborat și propus de către CÎ „Hortifruct”). Aceeași condiție este stabilită și în pct. 2.5 din manualul de acordare a granturilor.

În urma verificărilor întreprinse, CÎ „Hortifruct” a prezentat mai multe documente prin care demonstrează cheltuielile suportate rezultate din contractul de

furnizare și execuție nr. SC-0225/2015 din 30.12.2015 încheiat cu SR „SEBECA Engineering”. Prin urmare, în baza analizei cheltuielilor prezentate de către CÎ „Hortifrukt” s-a constatat că, valoare investițiilor efectuate constituie 13 843 704,28 de lei, dintre care cheltuielile eligibile, care se încadrează în pct. 2.3 din manualul de alocare a grantului, constituie 7 770 800,55 de lei.

Respectiv, reieșind din valoare totală eligibilă a investiției 7 770 800,55 de lei, valoarea grantului alocat în baza contractului nr. 27 din 22.12.2015 constituie 7 097 500 de lei, echivalentul a 350 000 USD la data tranzacției, rezultă că suma cofinanțată de către CÎ „Hortifrukt” este de doar 673 300,55 de lei sau aproximativ 9,0% din suma pe care beneficiarul sa obligat să o investească (354 829 USD, conform pct. 3.3 din contract).

Din considerentele expuse, cota de cofinanțare a investițiilor eligibile în mărime de minim 50% care urma a fi asigurată de CÎ „Hortifrukt”, nu a fost asigurată.

Totodată, s-a constatat că, a fost modificat și proiectul de execuție a lucrărilor de construcție a depozitului frigorific, acesta fiind constituit deja din 4 camere frigorifice, cu toate că inițial au fost stabilite 3 camere frigorifice, cu sală de sortare și ambalare.

Cu referire la linia de sortare a merelor și a stivuatorului Toyota Traigo 488FBET16, care urmau a fi procurate de către CÎ „Hortifrukt” conform cererii depuse și a documentelor anexate la aceasta, s-a constatat că pârîtul nu a putut demonstra că le deține în proprietate. Astfel, Planul de afaceri, în baza căruia a fost acordat grantul investițional, nu a fost respectat de către CÎ „Hortifrukt”.

Mai mult, s-a constatat că totuși CÎ „Hortifrukt” a procurat un stivuator, însă nu de model Toyota Traigo 48 8FBET16 așa cum a indicat în cererea de acordare a grantului, dar de model STILL RX50-15, care, însă a fost înstrăinat.

Astfel, conform contractului de vânzare-cumpărare nr. HA-HF 25/09 din 25.10.2017, CÎ „Hortifrukt” a înstrăinat stivuator de model STILL RX50-15 către SRL „Fenix Agro”, iar la 27.10.2017, conform contractului de comodat nr. FA-HF 27/10 din 27.10.2017, SRL „Fenix Agro” a transmis în folosință gratuită stivuatorul de model STILL RX50-15 către CÎ „Hortifrukt”. Prin aceste acțiuni, pârîtul nu și-a onorat obligația de a nu înstrăina sub nici o formă investiția pentru care se acordă grant investițional, pe un termen de minim 5 ani consecutivi din momentul semnării Contractului de acordare a grantului investițional nr. 27 din 22.12.2015 (pct. 2.1.4 din Contract). La fel, CÎ „Hortifrukt” a admis încălcarea pct. 3.1 subpct. 7 din manualul de acordare a grantului, precum și pct. 4, 6 și 9 din declarația pe propria răspundere a grupului de producători semnată de pârît.

O altă încălcare constatată se referă la containerele de plastic care urmau să fie procurate de către CÎ „Hortifrukt”. Astfel, proiectul pentru care a fost acordat grantul investițional prevedea procurarea a 2000 de containere de plastic, în sumă totală de 5 556 976 de lei, pe cînd la momentul monitorizării la fața locului, CÎ „Hortifrukt” a prezentat facturi fiscale prin care se confirmă procurarea de la SRL „SEBECA Engineering” a 3554 de containere din lemn, în valoare de 1 954 700 de lei. Deoarece containerele din lemn nu fac parte din proiectul pentru care a fost acordat grantul investițional și sunt de o calitate inferioară față de containerele din plastic propuse inițial pentru procurare, această investiție este considerată neeligibilă. Și în acest caz, se atestă că pârîtul, de sine stătător, fără acordul Agenției, a modificat condițiile de executare a contractului de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din

22.12.2015. CÎ „Hortifrukt” a încălcat și prevederile pct. 2.1.8 și 2.1.9 din contract, cât și neonorarea de către pârât a pct. 6 din declarația pe propria răspundere, anexată la dosar, prin care CÎ „Hortifrukt” sa obligat să respecte cu strictețe prevederile contractului de grant semnat cu Agenția.

Prin scrisoarea nr. 683/07 din 06.09.2019 Agenția a somat CÎ „Hortifrukt” să le remedieze într-un termen de 7 zile din momentul recepționării scrisorii notificării respective. Concomitent cu notificarea pârâtului i-au fost aduse la cunoștință și procesul-verbal nr. 30 din 23.08.2019 privind constatarea iregularităților și în Actul de monitorizare nr. 35 din 12.08.2019.

La 17.09.2019 CÎ „Hortifrukt” a recepționat somația Agenției nr. 683/07 din 06.09.2019. La 25.09.2019 CÎ „Hortifrukt” a înregistrat la Agenție scrisoarea nr. 1268, prin care și-a prezentat dezacordul față de pretențiile înaintate.

Ca soluție pentru depășirea situației create, pârâtul a solicitat modificarea pct. 3.3 din Contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, prin indicarea noului antreprenor/furnizor – SRL „SEBECA Engineering”.

Agenția nu poate accepta asemenea propunere or, valoarea cofinanțării ce urma a fi asigurată de beneficiar – 354829,48 USD și valoarea porțiunii de grant – 350000,00 USD au fost calculate în temeiul Contractului de furnizare-execuție nr. 73 din 05.11.2015, încheiat între SC „Horeco-Impex” și CÎ „Hortifrukt”. Respectiv, pentru a fi acceptat noul antreprenor/furnizor – SRL „SEBECA Engineering” este necesară o nouă evaluare – procedură imposibil de realizat în condițiile în care grantul deja a fost transferat beneficiarului.

Schimbarea antreprenorului/furnizorului putea fi posibilă doar după examinarea propunerii de modificare de către Comisia de evaluare și selecție, iar în cazul în care Comisia constata că acest lucru este posibil, în conformitate cu pct. 5.1 din Contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, Agenția urma să examineze un acord de modificare a acestuia. La caz, însă, nu s-au respectat procedurile corespunzătoare, iar CÎ „Hortifrukt” solicită post-factum modificarea unei condiții juridice constituite anterior.

Mai mult, modificarea pct. 3.3 din contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, nu ar remedia celelalte încălcări admise de către CÎ „Hortifrukt” la implementarea proiectului pentru care a beneficiat de grant.

Pârâtul a mai invocat în scrisoarea de răspuns că a procurat lăzi din lemn, care sunt semnificativ mai ieftine decât cele din plastic, deoarece a fost nevoit să suporte cheltuieli mai mari prin achitarea TVA. Ori, procurarea unor lăzi din lemn, semnificativ mai ieftine decât lăzile din plastic și neachiziționarea liniei de sortare constituie o derogare semnificativă de la prevederile proiectului aprobat spre finanțare și care acordă posibilitatea CÎ „Hortifrukt” să utilizeze mijloace financiare pentru implementare, preponderent din grant, fără a utiliza valoarea cofinanțării pe care sa obligat să o aducă.

CÎ „Hortifrukt” a obiectat că Agenția nu a inclus în calculul sumei eligibile pentru porțiunea de grant mijloacele financiare achitate antreprenorului SRL „Gastar” pentru lucrările de construcție efectuate. Astfel, cu ocazia verificării efectuate la fața locului s-a constatat că între CÎ „Hortifrukt” și SRL „Gastar” au fost încheiate contractele de antrepriză din 21.10.2016 și din 11.01.2017.

În temeiul contractului de antrepriză din 21.10.2016 au fost livrate materiale și servicii în sumă de 1 490 246 de lei, care nu se încadrează în categoria cheltuielilor eligibile.

La caz, materialele au fost utilizate la construcții aferente dispozitivului frigorific – cazangerie, spații auxiliare și birouri, care nu sunt incluse în proiectul inițial pentru care pârâtul a beneficiat de grant.

În temeiul contractului de antrepriză din 11.01.2017 au fost livrate bunuri care au fost montate nu în depozitul frigorific, dar la rețelele exterioare de alimentare cu energie electrică. Prin urmare, cheltuielile respective tot sunt calificate ca neeligibile.

Toate circumstanțele expuse, denotă că pârâtul nu a asigurat valoarea cofinanțării în mărime de 354829,48 USD.

Respectiv, obligația de plată a pârâtului a devenit scadentă la data de 15.10.2019.

Astfel, instanța de apel a dispus încasarea din contul CÎ „Hortifrucl” în contul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a grantului acordat în cadrul Proiectului Agricultură Competitivă în mărime de 350 000 USD.

Instanța de apel a admis și cerința reclamantului privind încasarea din contul CÎ „Hortifrucl” în contul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a dobânzii de întârziere în sumă de 10 126.03 USD or, potrivit pct. 4.5 din contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, beneficiarului se vor calcula dobânzi de întârziere conform prevederilor Codului civil, precum și penalități în mărime de 0,01% din valoarea grantului acordat.

Respectiv, instanța de apel a conchis că pentru perioada 15.10.2019-20.12.2019, CÎ „Hortifrucl” urmează să achite Agenției de Investiție și Plăți pentru Agricultură dobânda de întârziere în mărime de 10 126.03 USD.

Instanța de apel a admis și cerința reclamantului privind încasarea din contul CÎ „Hortifrucl” în contul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a penalității în mărime de 2310 USD or, potrivit pct. 4.5 din contractul de acordare a porțiunii de grant nr. 27 din 22.12.2015, beneficiarului se vor calcula dobânzi de întârziere conform prevederilor Codului civil, precum și penalități în mărime de 0,01% din valoarea grantului acordat.

Astfel, pentru perioada 15.10.2019-20.12.2019, CÎ „Hortifrucl” urmează să achite Agenției de Investiție și Plăți pentru Agricultură penalitate în mărime de 2310 USD.

Ținând cont de faptul că reclamantul la depunerea acțiunii a fost scutit de la plata taxei de stat, instanța de apel a dispus încasarea de la CÎ „Hortifrucl” în folosul statului taxa de stat în sumă de 50 000 de lei.

La 21 februarie 2022 CÎ „Hortifrucl”, reprezentată de avocatul Dumitru Harea a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel și a redat motivele expuse și în cadrul examinării cauzei în instanța de apel.

A menționat că, judecătorii Curții de Apel Bălți, Iulia Grosu, Andrian Ciobanu și Adriana Garbuz nu au fost în drept să participe la examinarea cauzei în ordine de apel, dat fiind faptul că anterior dâșii au participat la examinarea acestei cauze pronunțând decizia din 08 septembrie 2020 în care și-au expus opinia asupra unor chestiuni legate de tardivitatea acțiunii reclamantului.

A susținut că, reclamantul inițial a acordat pârâtului termen rezonabil de rambursare benevolă a grantului investițional, până la data de 15.05.2016, iar în caz de nerambursare va iniția procedura civilă de reziliere a contractului și încasarea

sumelor subvenționate. Ulterior, reclamantul a reziliat contractul din 22 decembrie 2015 și a acordat pârâtului termen de restituire a mijloacelor bănești menționate, până la data de 10 iunie 2016.

La caz, de la data expirării termenului acordat de rambursare a porțiunii de grant în mărime de 350 000 dolari SUA (inițial - 15.05.2016, iar ulterior - 10.06.2016), AIPA, în interiorul termenului de prescripție de trei ani, nu a introdus acțiune în instanța de judecată împotriva CÎ „Hortifruct” în vederea valorificării drepturilor pretinse de încasare a sumei de 350 000 dolari SUA din contul CÎ „Hortifruct”, admitând omiterea termenului de adresare cu acțiune în instanța de judecată.

Văzând că a omis termenul de adresare în instanța de judecată, reclamantul, prin scrisoarea nr. 736/07 din 27.09.2019 la care face trimitere în cererea de chemare în judecată, mai decide să rezilieze încă o dată contractul nr. 27 din 22.12.2015 care deja fusese reziliat în ședința AIPA din 30.05.2016, solicitând restituirea grantului, a dobânzii și penalității datorate, în termen de 5 zile de la data primirii respectivei declarații de rezoluțiune, obligația de plată a pârâtului devenind scadentă în opinia reclamantului la data de 15.10.2019.

CÎ „Hortifruct” constată că aceste acțiuni ale AIPA exteriorizate prin scrisoarea nr. 736/07 din 27.09.2019, sunt îndreptate în vederea creării aparenței de respectare a termenului de adresare în instanța de judecată cu cererea de chemare în judecată față de CÎ „Hortifruct”, tăinuind astfel despre faptul că anterior, cu mai mult de trei ani în urmă de până la adresarea în instanță, AIPA deja a reziliat contractul și a solicitat rambursarea grantului, sub avertismentul că se va adresa în instanța de judecată, dar nu s-a adresat în interiorul termenului general de prescripție.

La caz, reclamantul s-a adresat în instanța de judecată abia în data de 20.12.2019, înregistrând o întârziere cu mai mult de jumătate de an de la data de 10.06.2019 când a expirat termenul de prescripție de trei ani de adresare în instanța judecătorească. Totodată, AIPA nu poate invoca că ar fi înaintat acțiune civilă în cauza penală și că s-ar fi întrerupt termenul de prescripție. Or, în conformitate cu prevederile art. 220 alin. (5) din Codul de procedură penală, în cazul în care persoana care a înaintat acțiunea civilă a fost recunoscută în calitate de parte civilă, însă, ulterior, prin ordonanță, s-a dispus încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire penală, din data când această ordonanță devine irevocabilă începe să curgă un nou termen de prescripție extinctivă a acțiunii civile.

Însă, la caz nu există o ordonanță de recunoaștere a AIPA în calitate de parte civilă în cauza penală respectivă și prin urmare nu poate pretinde la efectele juridice în baza art. 220 alin. (5) din Codul de procedură penală.

A menționat că, cauzei nu-i pot fi aplicate dispozițiile noilor reglementări ale Codului civil, în special dispozițiile art. 401 din Codul civil în redacția de la 01.03.2019 cu privire la întreruperea cursului prescripției extinctive. Or, raporturile dintre AIPA și CÎ „Hortifruct” sunt guvernate de dispozițiile Codului civil în redacția de până la 01.03.2019, raporturile fiind născute în anul 2015.

A indicat că, potrivit contractului încheiat cu AIPA și Manualul de alocare a granturilor, CÎ „Hortifruct” nu a fost lipsit de dreptul să schimbe antreprenorul principal, și că toate acțiunile pârâtului au fost efectuate în corespundere cu cerințele legislației în vigoare, inclusiv în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24.02.2014.

Despre mersul executării lucrărilor, pârâtul a informat reclamantul prin adresările din 28.10.2016, 11.11.2016, 13.06.2018, 15.07.2019, 18.07.2019,

26.07.2019, 24.09.2019, 24.09.2019 către Ministerul Agriculturi.

La 05 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs depusă de CÎ „Hortifruct”, reprezentată de avocatul Dumitru Harea, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 96, vol. III).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a emis dispozitivul deciziei la 17 februarie 2022.

La data de 10 martie 2022 a fost expediată în adresa participanților la proces decizia motivată (f.d. 79, verso, vol. III).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 21 februarie 2022, astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copie de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de CÎ „Hortifruct”, reprezentată de avocatul Dumitru Harea, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Cooperativa de Întreprinzător „Hortifruct”, reprezentată de avocatul Dumitru Harea.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh